

Interview med Birgitte Schjær Jensen om hendes ph.d. afhandling

Din ph.d. afhandling hedder "Inddragelse af udsatte børn og unge i socialt arbejde – reel inddragelse eller symbolsk retorik?" Er der tale om inddragelse eller er det symbolsk retorik?

Generelt er der plads til forbedring i forhold til de metoder, der benyttes til at inddrage børn og unge! Der er brug for at udvikle børnevenlige inddragelsesformer, og min undersøgelse peger på, at det ofte er meget logiske ting, der kan gøres, og det er ting, der ikke koster særligt meget. Det er ikke raketvidenskab, og man skal ikke opfinde alt mulig nyt. Afhandlingen viser, at der generelt er der plads til forbedring i forhold til de metoder, som bliver brugt til at inddrage børn og unge, for at det kan undgås at inddragelsen af dem opleves som symbolsk retorik.

Hvilke tre pointer vil du fremhæve fra din ph.d. og hvorfor?

1. Børn kan og vil inddrages i egen sag! Birgitte udtaler, at dette er vigtigt at slå fast. Børn vil gerne udtale sig om deres sag/situation, og hun understreger, at fordomme om, at de ikke kan, simpelthen ikke er sande. Ph.d. undersøgelsen dokumenterer, at børn kan og vil inddrages.
2. Børn og unge viser selv vejen for, hvordan denne inddragelse kan fungere på en god måde.
3. Børn og unge skal have støtte og hjælp til at gå til møder med kommunen. Her fremhæver Birgitte programmet Børneadvokaten, hvor måden børn og unge får støtte på i programmet, er interessant. Her er tilgangen, at når børn kan udtale sig, så kan de også udtale sig om deres egen sag. De skal samtidig have støtte, da de er børn og fx kan have svært ved selv at forberede sig på, hvilke spørgsmål, de kunne blive stillet overfor til et møde med kommunen. Det er det, børn og unge har brug for, når de skal i dialog med en myndighed.

Hvorfor er den måde systemet inddrager på i dag ikke god nok?

Birgitte fortæller, at hendes ph.d. afhandling forholder sig kritisk til området, og det er fordi, at vi ofte mangler at forholde os til, hvad vi mener med inddragelse? Det, børn og unge forstår ved inddragelse, er ofte, at de kan få indflydelse på beslutninger. Diskussion om børn kan og skal have det, er stor i fagkredse, og Birgitte har ikke noget entydigt svar, men det vigtigt, at man opererer

med rene linjer, som børn kan forstå. Med andre ord forklarer dem, hvad de kan og ikke kan få indflydelse på.

Dette er en del af at gøre inddragelsen børnevenlig, og det er jo simpel logik, som man bør integrere.

Du opererer med et begreb i din ph.d. "den uformelle inddragelse". Hvad er det for noget?

Den uformelle inddragelse foregår i hjemmet eller på anbringelsesstedet. Her handler det om at hjælpe barnet eller den unge i kontakten med kommunen. Forældre, plejeforældre eller pædagoger på anbringelsesstedet kan støtte ved at snakke med barnet eller den unge om den samtale, de skal have med kommunen, altså forberede dem på den formelle samtale. De voksne, herunder også lærere, pædagoger osv., der er omkring barnet eller den unge i hverdagen skal blive bedre til, at støtte med dette. Socialrådgiveren i kommunen er så langt væk fra barnet eller den unge, så derfor skal de voksne, der er tættere på barnet eller den unge støtte og hjælpe. Afstanden mellem barnet eller den unge og kommunen er det vanskeligt at gøre noget ved, da det er sådan systemet er konstrueret, men vi kan ændre vores egen måde at indgå i problematikken på. Hvis familier, plejefamilier osv. ikke magter at støtte barnet eller den unge, så kan f.eks. tilsyn eller en kontaktperson måske være en løsning. I princippet kan alle voksne, der er omkring barnet eller den unge have denne støttende rolle, men man bør som myndighed spørge sig selv, hvordan skal det konkrete barn inddrages og **hvem står for støtten til dette.**

Tag udgangspunkt i barnets perspektiv

Systemet skal forstå, at barnet eller den unge er bedst mødt ved at blive inddraget i egen sag og ikke blive "parkeret", mens de voksne debatterer, hvordan en problemstilling skal håndteres, eller hvad der skal besluttes. Derfor skal der skabes et inddragelsesperspektiv, som fungerer i børnehøjde.

Hvordan vil et barn eller en ung mærke forskellen på det gamle perspektiv vs. den nye fra ph.d. afhandlingen?

Forskellen vil kunne mærkes flere steder. Først vil kommunen leve op til den lovgivning, der er på området. Barnet eller den unge vil opleve at blive taget alvorligt og forhåbentlig også at blive hørt. Barnet eller den unge vil i princippet opleve effekten i ordets bogstaveligste forstand, nemlig at

blive inddraget i sin egen sag og ikke symbolsk. Når børn ikke bliver inddraget eller oplever en symbolsk inddragelse, så er det, fordi vi har glemt at støtte børnene. Børns oplevelse af at blive inddraget hænger rigtig meget sammen med den dialog, der er med børnene. Børn og unge ved langt hen ad vejen, hvilke ting der kan hjælpe dem. Børn og unge er ikke dumme, og derfor skal de ind på banen i deres egen sag.

Skal børn og unge deltage i møder med mange voksne fra kommunen?

Ph.d.en viser tydeligt, at det fungerer ikke godt for børn og unge at deltage i store møder. Det fungerer allerbedst, hvis de kun er til møde med fx deres sagsbehandler. Dette giver god mening, da ordet inddragelse er tæt forbundet med magt, og voksne har bare mere magt end børn og unge. Derfor vil barnet eller den unge ofte have svært ved at deltage og komme frem med sine egne ord og holdninger på store møder, og ofte vil det ende med, at det er de voksne, der diskuterer den unges fremtid, og mange gange ud fra de voksne mødedeltageres eget perspektiv. Skal sådan et møde lykkes, så skal det styres, og barnet skal have støtte under mødet, men Birgitte opsummerer ved at generalisere, at det rigtig svært for børn at deltage i sådanne møder.

Hvordan ser du din viden fra din ph.d. blive brugt om 10 år?

Børn og unge perspektivet vil blive normalt i det sociale arbejde, altså når man sidder med en børnesag, så tænker man altid på og planlægger seriøst, hvordan barnet eller den unge bedst inddrages. At det simpelthen bliver naturligt at inddrage barnet eller den unge i alle sager, og at man tror på, at de kan og vil! Børn ved meget, og vi beskytter dem ikke ved ikke at inddrage dem, nærmere tværtimod. Udsatte børn og den unges beskyttelse er mest optimal, når den sker i tæt sammenhæng med barnet eller den unges inddragelse. Børn og unge skal og vil gerne lære at gå til møde med myndighederne. Det er naturligvis ikke nemt for dem, men det nytter ikke at pakke dem ind i vat. Med andre ord så skal der ske en kulturændring i måden, hvorpå arbejdet med udsatte børn og unge foregår.